

**ТЕХНОЛОГІЧНО-КОНСТРУКТИВНИЙ КОМПЛЕКС ГІРСЬКИХ
ТА БІГОВИХ ЛИЖ ЯК ВЗІРЕЦЬ ПРОГРЕСИВНОГО
ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИЗАЙНУ СПОРТИВЕНТАРІЮ
(стаття 2)**

Софілканич Т.О., аспірант

Харківська державна академія дизайну та мистецтв

Анотація. У статті розглядається концепція технологічно-конструктивного комплексу бігових та гірських лиж з метою виявлення тих характерних особливостей структури та розвиток принципу створення лижної конструкції, які дозволяють визначити лижі, як результат інноваційного прототипу дизайну лижної конструкції.

Ключові слова: геометрія конструкції лиж, технологічно-конструктивні зони лижного спортивентаря.

Аннотация. Софілканич Т. О. Технологически-конструктивный комплекс горных и беговых лыж как пример прогрессивного совершенствования дизайна спортивентаря. В статье рассматривается технологически-конструктивный комплекс горных, а также беговых лыж с целью определения характерных особенностей структуры и принципов первоначального создания, которые позволяют определить лыжу как результат инновационного протодизайна конструкции лыж.

Ключевые слова: геометрия конструкции лыжи, технологически-конструктивной зоны лыжного спортивентаря.

Annotation. Sofeelkanych T. O. Conception technology-construction Complex Mountains and Nordics cruising skiing as the result progression first design sporting. The article deals with the exploring Technology-construction complex

motions and Nordics cruising king aiming to define the characteristic peculiarities of its structure and the principles of its making, that allow to define it as an example of first innovation construction skis.

Key words: geometric construction skis, technologies shades sports equipment.

Вступ. У статті проведено аналіз розвитку українського та австрійського деревопереробного процесу при створенні базової конструкції лиж.

Постановка проблеми: прослідкувати історію започаткування фірми „Фішер” та її розвиток у Австрії, проаналізувати вплив кооперації „Фішер” та Мукачівської експериментальної лижної фабрики на процес технологічної фабульності лижної конструкції.

Мета статті: аналізувати прогрес фабули в ергономіці дизайну бігових та гірських лиж, процес вдосконалення форми зовнішнього вигляду спортивного та технологічної фабульності конструкції.

Результати досліджень: Австрія 1924 р. – австрієць Йозеф Фішер-старший почав свою кар’єрну компанію з виготовлення сітки для полиць у вагонах потягів, санчат та дерев’яних лиж [1,6]. 1943 р. – заснування Фішером першого серійного виробництва лиж, методом стругання за допомогою рубанка, загин носка лижі здійснювався завдяки пресу, в який вкладалися деталі (мал. 1) [1,8]. 1948 р. – відбулося перше експортування лиж в США кількістю 2000 пар. 1949 р. – збудування першого лижного пресу, приєднання до компанії Йозефа Фішера-молодшого. 1955 р. – йде швидке розширення виробництва, 86 робітників виробляють 40 200 пар лиж на заводі розміром 2136 кв. м. Експортуються 12,3% виробничої продукції. Відкриття офіційних представництв в США та Канаді. 1957 р. Успіх: модель лижі Fisher S 100 відчинила дорогу у вищий ціновий клас. Невдача: пожежа на заводі, реконструкція та розширення території фабрики до 8000 кв. м. Завод виробляє вже 52 638 пар лиж. 1959 р. – Йозеф Фішер-старший помирає від серцевого нападу. Йозеф Фішер-молодший та його сестра Сельма Штурмбергер беруть управління фабрики на себе. Виробність досягає 100 000 пар, а експорт – 54% від усього виробничого продукту. 1979 р. – виникнення перших насічок на бігових лижах, ергономіка яких з часом вдосконалювалась, в прогресі чого ці насічки назвали „CROWNTech” [1, 44]. Ціль за проектування – надійне утримання лижника при підйомі вгору, завдяки першим насічкам створювалось ідеальне зіплення зі снігом та забезпечення стрімкого спуску вниз (мал.2а). За допомогою представлених малюнків (мал. 2а) та (мал. 2б) можна порівняти фабулу зміни насічок.

1992 р. – укладено двосторонню угоду про співпрацю з австрійською фірмою „Фішер” [2,99].

За ліцензією фірми „Фішер” виготовлявся не малий перелік гірських лиж, за виключенням дерев’яних лиж „БЕСКИД”, що були успадковані від Мукачівської лижної фабрики, були лижі і для любителів, які славились приємним співвідношенням між ціною та технічними характеристиками (мал.3).

Засновник компанії Фішер старший

Продукція Fischer

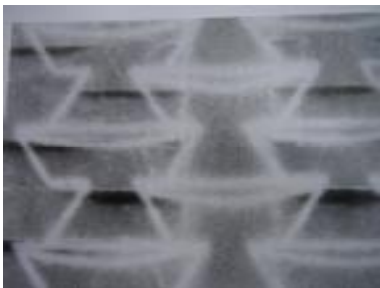
Процес виробництва

Пожежа на виробництві Fischer

Мал.1. Процес пресування лиж

Мал.2 а. Перші насічки на лижах

Мал.2 б. Сучасні насічки

Кольорове оформлення поверхні лиж задовольняло будь-яку вікову категорію. Модель „ТУРБО”: розраховані на спортсменів високого класу, характерна особливість – гарне зціплення із льодяним покривом, завдяки трапецієвому канту. Легке керування лиж здійснювалось завдяки високомолекулярному покриттю ковзної поверхні (мал.4). „СЛАЛОМ-ГІГАНТ”: висока еластичність, збалансований тиск на площу, гарантувала лижам плавність поворотів при середніх та високих швидкостях (висота 160-205 см.). „СЛАЛОМ”: характерність цих лиж була у високій маневреності, гарному зціпленні із льодом завдяки вузькій талії лижної конструкції (висота 150-180 см.). Модель „АКРОБАТИКА”: лижі володіли високою пружністю та тривкістю, так як витримували навантаження при ударах (висота 150-180 см.). Модель „БАЛЕТ”: відрізнялась високою можливістю при поворотах та легким управлінням, задля кращої маневреності була відсутність жолоба на спідній частині лижі (висота 130-150 см.) [3].

Слід зауважити, що до появи гоночних лиж з наявністю мікро насічок всі моделі лиж, як бігові так і гірські, попередньо перед експлуатацією, в залежності від температури та вологості повітря змащувались мастикою, яка була передбачена під індивідуальний сніговий покрив [4], [5]. „МАЙСТЕРСЬКІ”: максимально легкі, були розроблені для спортсменів високого класу. Оптимальне розподілення жорсткості завдяки використанню карбованих волокон. Високомолекулярне покриття ковзної поверхні надавало найкращих результатів при їзді та тривалу стійкість до зносу: класичний хід (висота 160-210 см.); ковзний хід (висота 185-205 см.). „ТРЕНУВАЛЬНІ ТИСА”: цій моделі була притаманна легкість завдяки жорсткій конструкції, об’єм якої складав не більше як 20%, інший показник вагою 80% заповняв кисень (висота 160-210 см.). Модель „ДЛЯ СПОРТСМЕНІВ-ЛЮБИТЕЛІВ”: відрізнялися легкістю завдяки підбраній деревині ,вузькі на вигляд. Випускалися двох видів, необхідність яких попередньо перед експлуатацією змащувалася та ні, з причини наявності в останньої моделі мікро насічок. Класичний хід (висота 160-210 см.). Ковзний хід (185-205 см.). „ТРЕНУВАЛЬНІ ФІШЕР”: славилися конструкцією, яка на той час була найбільш розповсюджена в світі. Фірма „Фішер” запатентувала виріб дерев’яної конструкції, серцевина якої була запроектована завдяки підбору легких порід деревини (мал.5). Класичний хід (висота 160-210 см.) [3].

Висновки: корпорація фірми „Фішер” та Мукачівської експериментальної лижної фабрики впровадила технічні модернізації у виробництво, результатом чого відбувся процес удосконалення технології лижної конструкції.

2000 р. – за результатами дослідження, яке було проведено газетою „Інвест газета”, за фінансовими показниками фабрика увійшла в рейтинг „ТОП 100 – кращих підприємств України”; 2002 р. – ТОВ „Фішер – Мукачева” визнано кращим платником податків у Закарпатті – за досягнення у сфері збереження енергоресурсів, підприємство нагороджено почесною грамотою Державного комітету України з енергозбереження, введено в дію цех з виробництва

Мал.3. Лижі гірські

Мал.4. Лижі гоночні

поліуретанових гірських лиж; 2004 р. – у лютому на міжнародній виставці товарів зимових видів спорту „ISPO” – Мюнхен (Нім.). Спортивно-бігові лижі визнано кращим серед аналогів – ТОВ „Фішер – Мукачево” стає першим переможцем першої Всеукраїнської акції „100 сумлінних платників податків”.

Перспективи подальшої праці пов’язані з дослідженням інноваційних технологій конструкцій та аналізу можливостей конструктивних зон бігових та гірських лиж.

Література:

1. 80 Years of Fischer – A Company Chronicle. Fischer GmbH / Fischerstarbe 8 / A-4910 Ried im innkeis.
2. Рябич В.А. Фішер, Мукачево, Україна – це звучить гордо. – Ужг: 2006 – 180с.
3. Мукачевская экспериментальная лыжная фабрика каталог продукции 1992 г. КФПР.1991.3,1-4111. Т.5000.
4. Пристая А.Д. Разработка абразивных инструментов. Оборудования и оптимальных режимов калибрования-шлифования армирующих элементов деревопластиковых лыж. Автореферат: УДК 685.363.22.05:621.922. Львов 1988 г.
5. Гончар И.Н. Повышение эффективности абразивной обработки материалов скользящей поверхности лыж. Автореферат: УДК 621.922: 685.363. Львов 1989 г.

Надійшла до редакції 29.05.2007